

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

28. Maria juxta Crucem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Matth. 27.
Hier. ibid.

Et Hieronymus premens similiter illa: *A* Et clamans voce magna, expiravit. Divina potestatis, ait, iudicium fuit spiritum sic emittere. Nos cum ima voce, vel sine voce morimur, qui de terra sumus: ille vero exaltata cum voce expiravit, qui de caelo venit. Et Chrysostomus: Eapropter voce magna exclamavit Dominus, ut ostenderet, sua totū id fieri potestate.

Chrys. hom.
89. in Matt.

At nonne divina potentia, mori, & regna donare? *Hodie mecum eris in paradiso.* B Vbi pulchrè D. Leo: Excedit humanam conditionem ista promissio, nec tam de ligno Crucis, quam de throno editur potestatis.

D. Leo serm.
2. de Pass.

O, ô admirabilis potentia Crucis, exclamat alibi, ô ineffabilis gloria Passionis, in qua & tribunal Domini, & iudicium mundi, & potestas est Crucifixi!

Psal. 105.

Tanta planè in Cruce respanduit divina potentia, ut cum Propheeta illud verè dicere valeamus: *Salvavit eos propter nomen suum, ut notam faceret potentiam suam.* C

Et quid de divina eloquar sapientia? Crux certè, si Iudæis est scandalum, gentibus verò stultitia, credentibus tamen, ac Dei amatoribus, & contemplatoribus virtus est, atq; sapientia. Divina prorsus sapientia factum, ut unde mors oriebatur, inde vita resurgeret, & qui in ligno vincebat, in ligno quoq; vinceretur.

2. Cor. 1.

O divina sapientia, quæ mundi, ac Diaboli vicit malitiam! Hac, Fratres mei, hac tantum imbuar, ut non iudicem, me scire aliquid inter vos, nisi Christum, & hunc crucifixum.

M A R I A I V X T A E

Crucem.

P V N C T V M XXVIII.

Stabat autem juxta Crucem Iesu Mater eius, Ioan. 19.

Ierem. 9.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum? Exhaustur

(quis nescit?) lachrymarum fontes assiduitate plorandi. Fleverunt David, sociique ejus, postquam viderunt directam, atque exhaustam Siceleg, donec *1 Reg. 30. deficerent in eis lachryma, vel ad verbum: Hebr. Et non erant vires ad plorandum.*

Etiam eloquentiæ Pater oratione secunda in Antonium: *Hei mihi, ait, con-* sumptis lachrymis, infixus tamen pectori hæret dolor. Quidni pientissima Mater, exhaustis jam in retroactis mysteriis lachrymarum fontibus, novas optret lachrymas sibi dari, quas modo unici filii impendat funeri?

Hæu! hæu! Defecit gaudium cordis mei: Thren. 5. versus est in luctum chorus meus: cecidit corona capitis mei.

Anima mea, accingere cilicio, & contere cinere: *luctum unigeniti fac tibi planctum amarum.* Terem. 6.

Ne vocetis me Noemi, id est, pulchram, *Ruth. 1. sed vocate me Mara, id est, amaram, quia amaritudine valde replevit me Omnipotens.*

Posuit me desolatam, tota die maxore confectam. Thren. 1.

Planè magna est, (ô Maria) *velut mare* contritio tua, quis medebitur tui? Cui comparabo te, aut cui assimilabo te, filia Ierusalem? Thren. 2.

Quis est homo, qui non fleat,
Christi Matrem si videret
In tanto supplicio?

Certè, quos in felicissimo parru dolores non sensit, sub hac arbore experta est. *Sub arbore malo suscitavit te, ibi corrupta est mater tua, ibi violata est genitrix tua. Ad Hebraicum: Ibi peperit te Mater tua, ibi parturivit te Genitrix tua.* Dolores enim, quos illa effugit pariens, inquit pulchrè Damascenus, eos tempore Passionis sustinuit, ex materna compassione viscerum, lacerum reparturiens: & quem Deum per nativitatem agnovit, illum ut maleficum interfectum videns, tanquam gladio cogitationibus decerpit.

Nequaquam enim à diro spectaculo Mater

Maria sensit dolores sub cruce, quos non in partu. Cant. 8. Hebr.

Damasc. lib. 4. Or. 6. 15.

Laut. Iustin.
de triumph.
Christi agone,
1. 10.

Mater aberat, inquit Iustinianus, quæ ob A
id ultra quam credi potest, agebatur pro
Filio. Audiebat populorum perstrepen-
tium sonitum, & confusas militum cru-
cifigentium voces. Audiebat malleo-
rum clavos infigentium ictus, totiesque
in corde suscipiebat doloris jacula, quo-
ties super clavos resonabant percution-
tium verbera.

4. Reg. 13.

Heu me, dicebat, Fili mi Iesu, Iesu fili B
mi! *Quis mihi det, ut moriar pro te, Fili mi*
Iesu, Iesu fili mi! Lumen oculorum, &
baculum infelicitatis meæ, ut quid su-
perstes remaneo post te? Cur mortua
non sum, antequam aspicerem te unicu-
m meum tam crudeli examine feriri? Qua-
re armorum militum non irrumpo
acies venioque ad te? Cur non me
suppono pro te, vel una tecum cruce
suis, endor?

Tob. 10.

Si quondam dolebat mater illa, ac ir- C
remediabilibus lachrymis flebat, quod fi-
lium se amisisse putaret, qui lumen esset
oculorum suorum, baculus senectutis,
solatium vitæ, spes posteritatis, omnia-
que simul in uno illo haberet, quantum
nunc rogo, iudoleat Virgo Mater in mor-
te Filii, veri luminis, pupillæque unicæ
oculorum suorum, baculi, qui omnia
sustentat, solatii vitæ, solius humani ge-
neris speciei, & in quo uno non per exagge-
rationem affectus, quemadmodum illa
locuta est, sed verissimè omnia haberet?

4. Reg. 1.

Doleo super te, frater mi Ionatha, sic la-
chrymans parentabat David, doleo super
te, frater mi Ionatha, decore nimis, & amabi-
li super amorem multorum: sicut mater uni-
cum amat filium suum: ita ego te diligebam.
Cæterum, quis componat amicæ bene-
volentia charitatem cum materna in E
unicum, divinumque filium dilectione?

Nazianz.

Hæc una Mater flammis amoris, &
compassionis succensa, adstans Cruci. Fi-
lio dilectissimo parentabat. Nazianze-
nus in tragædia de Christo patiente, hæc
dat Mariana verba:

----- Filii ut vultum mei
Squalore vidi plurimo, & sanie obsi-
tuum.

Mors sola votum est, vita mors tantum
mihi:

Agite jam, agite vos, vitam non feram
amplius.

Augustinus in suis Confessionibus ex-
plicans ingentem animi affectum, quo
diligebat amicum. Et nescio, inquit, an
vellem pro illo mori, sicut de Oreste, &
Pylade traditur, si non fingitur, qui non
vellent pro invicem vel simul mori, quia
morte pejus eis erat non simul vivere.
Sed in me nescio quis affectus nimis huic
contrarius ortus erat, & tædium vivendi
erat in me gravissimum, & moriendi me-
tus. Credo, quod magis illum amabam,
eod magis mortem, quæ mihi cum abstu-
lerat, tanquam atrocissimam inimicam
oderam, & timebam, & eam repente
consumpturum omnes homines puta-
bam, quia illum potuit. Mirabar enim
cæteros mortales vivere, quia ille, quem
quasi non moriturum dilexeram, mor-
tuus erat, & magis, quia ille alter eram,
vivere illo mortuo mirabar. Benè qui-
dam dixit de amico suo: *Dimidium ani-
me meæ.* Nam ego sensi animam meam,
& animam illius unam fuisse animam in
duobus corporibus: idèd mihi horro-
ri erat vita: quia nolebam dimidium vi-
vere, & idèd fortè mori metuebam, ne
totus ille moreretur, quem multum
amaveram.

Laudet, laudet oratoria, levique po-
tius declamatione Augustinus, ac suas
retractet ineptias, quemadmodum ille in
Retractionibus ait, dum amico affectu
nimio parentat: sed nihil retractet Virgo
Mater, quæ non tantum non ineptè, sed
& rectissimè Filium totam suam animam
nuncuparet; mori cum illo cuperet, hor-
rori sibi esset vita, quia nollet sine vita vi-
vere, miraretur cæteros mortales vive-
re, si ille moreretur.

Cogitare libet, inquit idem Augusti-
nus in sermone de Passione Domini, Aug. ser. de
quantus dolor tunc fuerit Matri, cum sic Pass. Domin.
doleant, quæ insensibilia sunt: non lin-
gua loqui, nec mens cogitare valebit, sub Cruce
quanto dolore tunc tenebatur anima morientis Filii
Mariæ.

Hæc!

Nazianz. Heu! /dolebat pater ille amans apud A Nazianzenum, ablato sibi primum Iosepho, tunc postea Benjamin, /heu! /heu! membratim perco. Sed quis duodecim illos Patriarcharum filios, immo cunctos filios hominum cum unico Virginis Filio componat? Et quanto hæc gravius ad membra morientis Filii singula illachrymetur. Heu! membratim perco!

Job. 1. Oppressus us malus Dæmon mole dolorum invictum illum patientis animū, ubi eum paulo ante tot jacturis, calamitatibusque concessum afflictaffet, è domo hæc tandem retulit, qui & ceteras clades non taverat, diceos: *Qua corruens appressit liberos tuos, & mortui sunt.* Vbi egregie quidem Olympiodorus: Germanarum prolis præcipue meminit, ut justinaturam exulceraret, nec enim dixit: Supra omnes, qui intus erant, cecidit, sed magis luculentas ei plagas insigens dixit: Cecidit super filios tuos. Non potest porro non esse vehementior, ac luculentior plaga, quæ ex filiorum extinctione sentitur.

Gen. 21. Non tulit Agar Ismaëlem præ siti morientem videre. *Non videbo,* ait, *morientem puerum.* Maria non præ sibi tantum, sed præ acerrima tormentorum vel morientem vidit!

2. Mach. 6. De illa filiorum Machabæorum matre tam propriis oculis martyriorum spectatrice, quam spectaculo, ita appositè Cyprianus: Tam pulchrè martyrium Deo præbuit virtute oculorum suorum, quam præbuerant filii omnes tormentis, & passione membrorum. Liceat nunc elegantissima verba a tate Deipara. Etenim si quæ creatura tam grande martyrium Deo præbere potuit, quam Christus cruci affixus, crediderim à solâ hæc Matre tantum, immo si piè audere liceat cū Bonaventura, plus martyrii præbitum virtute oculorum suorum, quam præbuerit ipse Filius ejus tormentis, & passione membrorum.

August. ser. 109. de diuersis, c. 6. Illa (inquit Augustinus de eadem Machabæorum matre) videndo in omnibus passa est: facta Martyr septem Martyrum, septies Martyr à filiis non separata spectando, & filiis addita moriendo, vi-

debat omnes, amabat omnes, ferebat in oculis, quod in carne omnes. Nihil virgineæ huic Matri accommodatius, nihil de Matre dolore verius, ac significatius. Maria filius mille pertulit cruciatus, in via, in Calvarie monte, in Cruce: illa videndo in omnibus passa est, millies Martyr, à Filio non separata spectando, videbat Filium, amabat Filium, ferebat in oculis, quod in carne Filius, & idèd cruciatuum acerbitate, & immanitate Martyres omnes superabat.

Si matrem illam (cui verè nomen Felicitas) plusquam Martyrem Gregorius appellat dicens: Nunquid hæc foeminam Martyrem dixerim? Sed plusquam Martyrem, quæ septem pignorum ad regnum præmissis toties ante se mortua prima venit, sed peruenit octava. Quid de matre, immo Regina Martyrum predicemus? Hæc longè pretiosiori pignore ad regnum quasi præmissa, toties ante se penè mortua prima venit, quoties mortalia ille tormenta subivit. Nam quemadmodum tam verè, quam eleganter saur Amadeus homilia quinta de Virgine Matre, vicit hæc sexum, vicit hominem, passa est ultra humanitatem: torquebatur magis, quam si torqueretur esse: quoniam supra incomparabiliter diligebat id, unde dolebat.

Dicat, dicat contemplativus ille Seraphim in meditatione comparsiva doloris, quem in Paraseve habuit Beata Virgo Maria, ad illa verba: *Stabat juxta Crucem Iesu Mater ejus.* O Domina mea, exclamat, ubi stabas? Nunquid tantum juxta Crucem? Immo certè in Cruce cū Filio: ibi crucifixa eras secum. Sed hoc distat, quia ipse in corpore, tu autem in corde: nec non & ejus vulnera per corpus ejus dispersa sunt, in tuo corde unita: ibi, Domina, lanceatum est cor tuum, ibi spinis coronatum, ibi illusum, & probatum, & contumeliis plenum aceto, & felle potatum. O Domina, cur ivisti immolari pro nobis: Nunquid non sufficiebat Filii passio nobis, nisi crucifigerent & Mater? O cor amoris, cur conversum es in globum doloris? Aspicio, Domina, cor tuum: & idèd non cor, sed myrtham,

In omnibus filiis videndo passa est.

Maria ferebat in oculis: quod in carne Filius.

Greg. hom. 3. in Evang.

Amadeus hom. 5.

Bonavent. in stim. div. amoris, c. 3.

Non juxta crucem tantum, sed cō in cruce stabat.

Tota erat in
vulneribus
Christi.

myrrham, absinthium, & fel video. A
Quæro Matrem Dei, & ecce invenio
spûta, flagella, & vulnera, quia tota con-
versa es in ista. Tota es in vulneribus
Christi, totus Christus crucifixus est in
intimis visceribus cordis tui. O amari-
tudine plena, quid fecisti? Cur vas san-
ctitatis fecisti vas pœnalitatis?

Arnold. de
septem verb.

Et quid mirum? Intueretur illa in mu-
lieribus benedicta, inquit Arnoldus
Christum alloquens, & confixis in te ocu-
lis vulnera tua maternâ pietate confide-
rat: licet nō ignoret, quid boni conferat
mundo passio tua; tamen parentis affe-
ctu commoritur, & pectus maternum
immanitate dolorum arctatur.

Laur. de
triumph.
Christi ago-
nis, a 18.

Quantum verò maternum hoc pectus
arctaretur, dicat piissimè, quamvis fusè,
Iustinianus: Aderat, inquit, ibi Mater
prope Filium: nusquam cogitationis sue
intentionem divertere valebat: tota erat
cum Filio, & tota rapiebatur in Filium:
in corpore Filium, in mente verò erat Ge-
nitrix crucifixa: oculos lachrymis suffu-
sos erigebat ad Filium, eosque illic de-
mittebat: non enim valebant materna
viscera horrendum nati intueri suppli-
cium. Quò se illius figebat obrutus,
mœstus retundebatur animus visionis
horrore. In capite coronam spineam, D
in facie spûta, gelatum sanguinem, &
speciem deformatam, in manibus, ac pe-
dibus clavos infixos, vulnera dilatata,
defluentem cruorem, rigidosque nervos,
in toto demùm corpore livores, tursio-
nes, excoriaciones, tumoresque cerne-
bat. Undique vehementissimi doloris
aspiciebat insignia, & tamen iuxta Cru-
cem stabat.

Apud crucem
triplex finis
eam retinuit.

Tenebatur scilicet funiculo triplici E
doloris, admirationis, & amoris. Do-
lore quidem, quia præsentis passionis
gladius ipsius transfixerat animam:
veruntamen in corde transverberata gla-
dio, & mente crucifixa, quò divertere
valebat? Admiratione autem, cum quis
pendebat, tacita cogitabat. Illum verum
Deum esse sciebat in sui natura impassi-
bilem, immortalem, invisibilem, atque

Speranza Scriptura selecta.

beatum. Quoties igitur conferebat in
corde suo, & eundem passibilem, & im-
passibilem, mortalem, & immortalem,
visibilem, & invisibilem, miserrimum
intelligebat, atque beatum, ultra quàm
credi posset, admiratione suspensa tene-
batur. Quomodo admiratione non ta-
peretur extra se, & redderetur immobi-
lis, cum teste sacro eloquio, scrutator
majestatis absorbeatur à gloria? Et quis
unquam congruentius, purius, familia-
riusque, quàm beata Virgo in divinæ
contemplationis agnitione admissus est?
Nam etsi sexaginta sint Regine, & octogin-
ta concubina, atque adolescentularum non
sit numerus, una tamen erat columba sponsi
speciosa, dilecta, atque amabilis. Amore
verò, quia unicus ei erat Filius formo-
sior cunctis, sanctior universis, decora-
tus moribus, virtutibus plenus, ac gra-
tiarum locupletatione conspicuus: ma-
terno siquidem amoris vinculo secum
conglutinata tenebatur.

Prævaluerat tamen dolor, & mentis
ipsius ita secreta compleverat, ut in com-
paratione illius vix admirationis, &
amoris reperiretur locus: nec immeri-
tò; fecerat enim admiratio, & amor ri-
vulos duos, qui indefinenter in doloris
alveum profluebant, propter quod rapi-
dissimum in corde Virginis ex hujusmo-
di alluvione torrentem congregaverant.
Quamobrem in persona ipsius in Thren-
is legitur: O vos omnes, qui transitis per
viam, attendite, & videte, si est dolor similis,
sicut dolor meus.

Suspirat intrinsecus (inquit iterum al-
latus Arnoldus) & erumpentes revocat
lachrymas, & eò amplius anxietas intum-
escit, quò prohibetur egredi, & per lu-
tus, lamentaque dissolui. Emergebant
quidem aliquando gemitus, sed increpa-
ti reprimébantur, revertebanturque in
sinum mentis, de quo prodibant, & col-
lidebant se ad invicem in torsus, eratque
in anima illa tempestas valida, occur-
rentibus sibi procellis, & quasi in sartagi-
ne, frixis medullis, ebulliebant amaritu-
dines, quas excoquebat, & coagulabat
exacerbatio perseverans.

T r r r

Impe-

*Moriebatur,
& mori non
poterat.*

Imperabat quippe dolori silentium A formido, & ringentium Iudæorum torui in eam oculi, illos turbines suffocabant. Verum illa tantarum procellarum falluginem ebibebat, & (quod difficillimum erat) moriebatur, & mori non poterat, & clauso tanto doloris tormento intrinsecus, alium vultum palam exhibebat, nec poterat ex facie colligi Crux illa animæ, & patibulum spiritus, in quo erat hostia viva, beneplacens Deo, & medulla B latum holocaustum, quod cum ipsa incenderet, tantum conscientie ministerio urebatur, ipsaque sine strepitu seipsam mactans in altario interiori, & ligna, & flammæ, & latices congeriebat.

*Cur eius dolores
non scripti
ab Evangelistis.*

Et hinc solvitur quaestio, qua aliquis pia curiositate quaerit, cur Evangelista dolorum, lachrymarumque Virginis Matris mentionem non fecerit? An forte quod, sicut in Iphigeniæ sacrificio Agamemnonem dolentem patrem non expressit pictor, excellens licet, nisi umbra silentii? Is enim (inquit Plinius) cum stante Iphigeniâ ad aras petiturâ mœstos pinxisset omnes, præcipuè patrum, cum tristitia omnem imaginem consumpsisset, patris ipsius vultum velavit, quem dignè non poterat ostendere. An quod veluti Regina illa apud Herodotum regii sponsi mortem orbata casu in studio, nec lachryma profecuta, sciscitanti matronæ, qui id fieret? Non illacrymor, inquit, ne integrum semper servatura dolorem, imminuam. An quod mirabili constantia temperaret à lachrymis, ut Ambrosius propterea dixerit: Stantem lego, flentem non lego.

*Plin. lib. 35.
610.*

Herod. l. 3.

*Ambr. or. de
ob. Valen.
Prov. 31.
Ildelph. ser. 2.
Assump.*

*D. Ant. 4. p.
Theo. 1. 15.
c. 41. §. 1.
Anselm.*

*Ipsa Christum
immolasset, si
iussa fuisset.*

*Arnold. tr. de
Virg. laudibus*

Et quidni mulierem fortem invenerim paratam extendere, si oporteret. & percussoris manus accederet (ut loquitur Ildephonus) vel in cruce manus. Stabat, inquit & D. Antonius, doloribus plena, ita tamen divinæ conformis voluntati, quod, ut Anselmus ait, si oportuisset, ipsa Filium in Cruce posuisset, atque obtulisset: neque enim minoris fuit obedientiæ, quàm Abraham.

Omniò tunc erat una Christi, & Matris voluntas (inquit scitè Arnoldus Car-

notensis unumque holocaustum ambo pariter offerebant Deo: hæc in sanguine cordis; hic in sanguine carnis.

Erat scilicet, ut Filius, *Vir*, sic ipsa Mulier, ac Mater *dolorum*, dolori tamen non cessit, nec ullatenus sub Cruce cecidit, sed stetit. Vnde Ambrosius: Sed nec Maria minor, quàm matrem Christi decebat: fugientibus Apostolis, ante Crucem stabat.

Isa. 53.

*Ambros. in
Catenâ.*

Guericus: Stabat iuxta Crucem Mater: & planè mater, quæ nec in terrore mortis filium desererebat: quomodo enim morte terri poterat, cujus charitas fortior, quàm mors erat?

*Guericus. ser. 4.
de Assump.*

Vbi uxor illa Phinees captam Arcam audivit, præ tristitia peperit quidem, sed expiravit. En constantior Deipara, que licet tanta correpta tristitia, ut interimere illâ posset, nisi ita tentatam per omnia absque peccato, Deus ad omnium levamen reliquisset, non propterea cecidit, neque deliquam passa est.

2. Reg. 4.

*Cajet. in
Opusc.*

Stabat iuxta Crucem Iesu Mater ejus. O constantiam! ô animi fortitudinè! Mea, Ioan. 29. mea, dicere poterat, *est fortitudo*. Nutrabat mundus, tremebat terra, Mater stabat! Mare, corilium amarum, (*Congregaciones aquarum appellavit maria*) unde abscedebant usque ad caelum, sed nunquam usque ad abyssos; à divina voluntate nec ad medicum, nec ad momentum deflectens, semper conformis permanebat.

Pulchrè Bonaventura Virginem inter dolores, & cruciatus constantem cum firmamento componit, quod dividat parâ, hominibus aquas ab aquis: Virgo, inquit, fuit cælum firmamentum, uniformiter semper motum per patientiæ firmitatem. Nam licet in ea quæ inferiores, id est, vires sensitivæ & sensibiles fortissimi è fuerint concussæ in filii sui passione, superiores tamen à sua non fuerunt pace commotæ: & licet sentina navis, id est, pars sensibilis repleta fuerit aquis maris, pars tamen superior navis semper ventis prosperis navigavit.

Stabat ergo, sed tamen dolebat: *stabat*, quia stabat amor: dolebat, quia amabat. Amans

Galat. 6.
Ibid. 6.

Amans illa Catharina Senensis spinatum A
punctiones sentiebat. Amans ille Apo-
stolus dicebat: *Christo confixus sum Cruci.*
Stigmata Domini Iesu in corpore meo porto.
Quis horum amorem cum materno Vir-
ginis amore componat? Quando igitur
hæc altius, ac tinsque confixa Cruci?
Quando hæc magis in corde, & in animâ
vividiora stigmata præferrebat?

August.

Anima magis est, ubi amat quàm ubi
animat: ergo Virgo Mater, quæ plus Fi- B
lium, quàm se ipsam diligebat, magis erat
in Filio, quàm in se ipsa. Dolebat ergo
ad Filii dolores, patiebatur ad pœnas
crucentabatur ad plagas; vulnerabatur
ad vulnera, ut verissimè ille prædiceret:
Et tuam ipsius animam pertransibit gla-
dium.

Luc. 2.

Hieron. t. 9.

Hieronymus in serm. de Assumptione
Beate Mariæ: Plus omnibus dilexit,
propterea & plus doluit, in tantum ut
animam ejus totam pertransiret, & pos- C
sideret vis doloris. Adest testimonium
eximia dilectionis, quæ quia mente pas-
sa est, plus quàm Martyr fuit, nimirum
ejus dilectio amplius fortis, quàm mors
fuit, quia mortem Christi suam fecit.

Cant. 7.

Guillel. ib.

Statura tua assimilata est palma. Rectè,
inquit ibidem Guillelmus, statura pie
Matris assimilata est palma: nam ille for- D
ris, illa intus patiebatur Crucem. Stabat
illa juxta Crucem sui Iesu, atque ea ipsa
sibi met quodammodò erat in Crucem
erecta, stando juxta Crucem, ipsa sibi per
affectum maternum quodammodò erat
Crux. O verè Virginem cruciformem
(hoc te nomine compellat Epiphanius)
hoc est, in eadem cum Christo Cruce
confixam!

Cant. 2.

Thron. 2.

O *Ulium inter spinas!* O Virginem do-
lentem! *Occidit, occidit* (verè dicere pote- E
ras) *omne quod pulchrum erat in tabernaculo*
filix Sion.

Psal. 39.

Heu! Cor meum dereliquit me, & lumen
oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

TENEBRÆ.

PUNCTVM XXIX.

A sexta autem hora tenebræ factæ

sunt super omnem terram, usq;
ad horam nonam. Matth. 27.
Et obscuratus est Sol. Luc. 23.

Sol, contra Gabaon ne movearis, & Luna Ios. 10.
Contra vallem Aialon. Cur Gabaon, ele- Hebr.

vationem iniquitatis, mundum scilicet, cui
tanta iniquitas, Sol illuminet? cur non
sistat, hoc est, radios, splendoresque suos
non retrahat? D. Gregentius in Dialogo
cum Herbaso Iudæo Iesus filius Nave
cum bellum illud horrificum magno ap-
plausu gessit cum gentibus, & espere su-
perveniente nonne adversus Gabaonitas
Solem sistere cursum iussit, similiter &
Lunam contra vallem Aialon, donec vi-
ctoriam de hostibus retulisset? Hæc il-
lustris, & admirabilis in Sole affectio, si-
ve perpressio fuit Domini mei Iesu Christi
antegressa figura, & similitudo. Iesus il-
le, Iesus & hic. Ille fuit Princeps exer-
citus Israël, hic Rex, & Deus non so-
lum Israël, sed & totius terrarum Or-
bis. Ille gentes in fugam vertebat, hic
Dæmonum exercitus. Ille Solem, &
Lunam sistere potuit, donec phalanges, &
catervas militum adversariorum proflig-
asset. In passione Domini mei Sol in-
horruit, & obscuratus est, & Luna suū
fulgorem non dedit, die statim præ timore
in tenebras transeunte. Hæc ille erudi-
tè, cui dilectè sic sanctum Chrysostomum
adnecto, ut in hoc præcipuè puncto sele-
ctorum Patrum rapsodiam componam.

Ventum jam tandem est Crucis ad
campum, ubi piæ manus terebrant læva
vulnera, & compaginem palmarum
rumpit violentior foratura clavorum. *Chrysol. vel*
Chrysol. de s. ser. Pass.

Crux clavis configitur, & effossa vesti-
gia, pœnalibusque alligata impedi-
entis, pedum officia perdidit. Adhæc
quiescentis corpus stipiti, & immobile lignū
inconcussa membra portavit. Fert pœ-
na ipsa pendentē, & tormentis suis nexis
artus incumbunt. Sed festinate, oro, & ci-
tatis cursibus properate: sentio n. moliri
nescio quid creaturæ, & inrestinis moti-
bus nonnihil elementa intelligo parturi-
re. Minatur ecce propria mundus excidia,
& rerū natura inusitato pavore terretur.

Tert. 2

Dies